

Nieuws

| News

Deze rubriek is een kroniek van wiskundige activiteiten in Nederland. Toekomstige activiteiten worden aangekondigd en van voorbije activiteiten wordt verslag gedaan. Wilt u uw aankondiging of verslag in deze rubriek geplaatst zien? Stuur ons dan uw bijdrage van ± 350 woorden, zo mogelijk met illustratie. De redactie behoudt zich het recht voor berichten te weigeren of in te korten.
 nieuws@nieuwarchief.nl

Abelprijs voor John Nash en Louis Nirenberg / Nash overleden

De Noorse Academie van Wetenschappen heeft de Abelprijs voor 2015 toegekend aan John F. Nash, Jr. (Princeton University) en Louis Nirenberg (Courant Institute, New York University) "for striking and seminal contributions to the theory of nonlinear partial differential equations and its applications to geometric analysis", aldus het Abel-comité.

Hoewel Nash en Nirenberg nooit samen publiceerden, hebben zij elkaar in de jaren vijftig wel sterk beïnvloed. Hun bijdragen op het gebied van non-lineaire partiële differentiaalvergelijkingen zijn van grote invloed geweest op onderzoek naar abstracte geometrische vormen. Nash (1928–2015) is vooral bekend van zijn werk in de speltheorie, waarvoor hij in 1994 de Nobelprijs voor de Economie won. Nirenberg (1925) heeft een lange wiskundecarrière achter de rug, waarvoor hij in 2010 als eerste de Chernmedaille ontving.

De feestelijke uitreiking van de prijs op dinsdag 19 mei in Oslo kreeg een tragisch vervolg: op zaterdag 23 mei kwamen John Nash en zijn vrouw Alicia om bij een verkeersongeluk in New Jersey toen zij op hun terugreis met een taxi vanaf het vliegveld op weg naar huis waren.

abelprize.no en nj.com

Foto: abelprize.no, NTB/Scampix

John Nash bij de uitreiking van de Abelprijs op 19 mei 2015 in Oslo

New Horizons in Mathematics Prize

Op de website van de Breakthrough Prize is er naast de reeds bestaande *Breakthrough Prize in Mathematics* een nieuwe prijs in de wiskunde aangekondigd: de *New Horizons in Mathematics Prize*. De prijs bestaat uit drie onderscheidingen van elk 100.000 dollar voor jonge onderzoekers die al een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan hun vakgebied.

breakthroughprize.org

Wiskunde B-dag niet uitsluitend voor wiskundebollebozen

De tien beste teams van Nederland waren op vrijdag 20 maart naar de Wiskunde B-dag op het Freudenthal Instituut gekomen om te horen op welke plaats ze waren geëindigd met hun werkstuk over het spel *Lights Out*. Het team van het Utrechts Stedelijk Gymnasium ging er met de eerste prijs vandoor. Anders dan bij olympiades is de Wiskunde B-dag niet exclusief voor getalenteerde en speciaal geselecteerde leerlingen, maar juist voor alle leerlingen van 5 havo en 5/6 vwo met wiskunde B in hun profiel, die eens op een andere manier met wiskunde bezig willen zijn.

Susanne Tak

Tweedeklasser wint zilver bij Benelux Wiskunde Olympiade

Bij de Benelux Wiskunde Olympiade, die 8–10 mei plaatsvond in Mersch, Luxemburg, heeft de dertienjarige Levi van de Pol uit Veenendaal een zilveren medaille gewonnen. De tweedeklasser versloeg al zijn landgenoten en maakt hiermee een grote kans deze zomer uit te mogen komen voor Nederland bij de Internationale Wiskunde Olympiade in Thailand, als jongste Nederlandse deelnemer ooit. Naast de zilveren medaille van Van de Pol nam het Nederlandse team bij de prijsuitreiking op 10 mei nog twee zilveren en vier bronzen medailles in ontvangst.

De Benelux Wiskunde Olympiade is een jaarlijkse wiskundewedstrijd voor middelbare scholieren uit België, Luxemburg en Nederland. Dit jaar nam ook een Frans team buiten mededinging deel. De wedstrijd bestaat uit vier uitdagende wiskundeopgaven waar de deelnemers vier en half uur de tijd voor hebben. De beste helft van de deelnemers krijgt een medaille (brons, zilver of goud).

Elk team bestaat uit tien leerlingen. Het Nederlandse team is via vier voorrondes geselecteerd uit ruim 9000 deelnemers, waarvan de meeste in 5 en 6 vwo zitten. Dat tweedeklasser Levi van de Pol zich niet alleen heeft geplaatst voor deze wedstrijd, maar dit weekend ook al zijn teamgenoten heeft verslagen, belooft veel voor komende internationale wedstrijden. Zijn talent werd onlangs ook opgemerkt bij *De Wereld Draait Door*, waar hij op 14 april aan tafel zat om een wiskundig raadsel uit te leggen.

wiskundeolympiade.nl

Levi van de Pol

HBO Bedrijfskunde wordt Toegepaste wiskunde

Vanaf 1 september 2015 verandert de naam van de HBO-opleiding 'Bedrijfskunde' in 'Toegepaste wiskunde'. De verandering geldt voor alle vijf betrokken hogescholen: Hogeschool van Amsterdam, Hogeschool InHolland (Diemen), NHL Hogeschool (Leeuwarden), De Haagse Hogeschool (Rijswijk) en Fontys Hogescholen (Tilburg). De inhoud van

de opleidingen verandert met deze naamswijziging niet meer of minder dan in andere jaren.

Klaas-Jan Wieringa

Jaarlijkse bijeenkomst EWM-NL

Op woensdag 4 maart vond de jaarlijkse bijeenkomst van *European Women in Mathematics – The Netherlands* (EWM-NL) plaats in het Academiegebouw in Utrecht. De bijeenkomst werd gesponsord door Platform Wiskunde Nederland.

De middag begon met vier uitstekende lezingen door vrouwelijke onderzoekers, die elk een van de vier wiskundeclusters in Nederland vertegenwoordigden: Charlene Kalle (STAR, UL) legde uit hoe random kettingbreuken ontstaan op het snijvlak van ergodentheorie en getaltheorie; Miranda Cheng (GQT, UvA) introduceerde de opmerkelijke verbinding tussen monstergroepen en modulaire objecten; Martina Chirilus-Bruckner (NDNS+, UL) wierp enig licht op de wiskunde (partiële differentiaalvergelijkingen) achter optische vezels. Tot slot vertelde Karen Aardal (Diamant, TUD) ons hoe wiskundige algoritmen levens kunnen redden door het berekenen van de optimale positie en bewegingen van ambulances in Nederland.

Daarna reageerde Petra de Bont (NWO) op de deplorabele situatie van vrouwen in de wiskunde in Europa en in Nederland in het bijzonder. Ze nodigde vervolgens het publiek uit om deel te nemen aan een discussie. Dit leverde verschillende nuttige aanbevelingen op aan NWO en de wiskundeafdelingen, die kunnen helpen om deze situatie te verbeteren.

uu.nl/ewmnetherlands

Charlene Kalle

Foto: Universiteit Leiden

Bert Zwart wint Van Dantzigprijs

Onderzoeker Bert Zwart van het CWI heeft de Van Dantzigprijs gewonnen. Deze prijs geldt als de hoogste Nederlandse onderscheiding in de statistiek en besliskunde, en wordt eens in de vijf jaar uitgereikt. Zwart nam de prijs op 26 maart in ontvangst tijdens de Dag voor Statistiek en Besliskunde in de Jaarbeurs Utrecht.

Uit de zes genomineerden wees de jury unaniem Bert Zwart als winnaar aan. Volgens de jury heeft Zwart zich ontwikkeld tot een toonaangevend onderzoeker in het brede gebied van de mathematische besliskunde. "Het gaat daarbij niet om citaties of redactielidmaatschappen, maar om invloed, inspiratie en innovatie. Bert Zwart is een levend bewijs van de oude stelling dat doorbraken plaatsvinden op grensvlakken."

Bert Zwart is groepsleider en senior onderzoeker bij de Stochastics-groep op het CWI en deeltijdhoogleraar aan de Technische Universiteit Eindhoven. Hij werkt op het grensvlak van verschillende wiskundige disciplines aan onder andere dynamic pricing, modellen voor opstop-

pingen op internet en op de weg, en betrouwbaarheid van energienetwerken.

De Van Dantzigprijs wordt elke vijf jaar uitgereikt door de Vereniging voor Statistiek en Operationele Research (VvS+OR) aan een wetenschapper niet ouder dan 40 jaar, die een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan ontwikkelingen in de statistiek en/of besliskunde. *cwi.nl*

Math Master leert kinderen fruit hakken en rekenen

Fruit Ninja is een spelletje waarmee je stukken fruit in stukken moet hakken. Fabricant Halfbrick heeft nu een nieuwe app uitgebracht: 'Fruit Ninja Academy: Math Master'. Deze app is bedoeld om kinderen tussen 5 en 7 jaar beter te leren rekenen. De speler hakt fruit in verschillende omgevingen zoals jungles, tempels en eeuwenoude ruïnes en leert ondertussen optellen, aftrekken en vermenigvuldigen.

Kinderen gaan Katsuro en zijn vrienden helpen om de zoekgeraakte tabletten van Fruitasia te vinden. Tegelijk moeten ze Truffles het Varken proberen te bevrijden, terwijl ze zich een weg slaan door allerlei wiskundige opgaven. Vermenigvuldigen, goals vergelijken, vormen herkennen en rekenen met breuken: het zit er allemaal in. Kinderen verdienen een cijfer, zodat je als ouder ook de voortgang kunt bijhouden. De verhaallijn, awards en stickers moeten het leuk maken om de sommetjes uit te voeren. De app is kindvriendelijk, dus je zult geen in-app aankopen tegenkomen. De app zelf kost € 4,99. *iculture.nl*

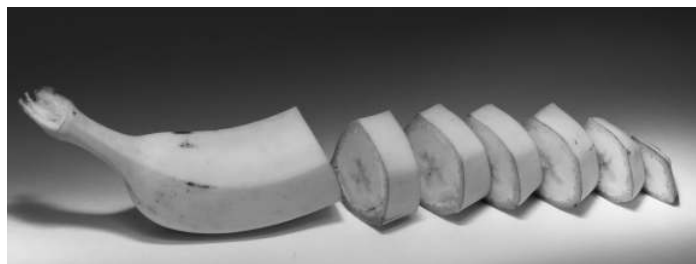

Foto: Dmitriy, Flickr.com

Scholieres zestiende op Europese Wiskunde Olympiade

Op de vierde European Girls' Mathematical Olympiad heeft het Nederlandse team een gedeelde zestiende plaats behaald. Twee Nederlandse wiskundetalenten behaalden een eervolle vermelding. Eva van Ammers (17) uit Amsterdam en Elise Sängler (17) uit Baarn wisten beiden een van de zes moeilijke wiskundeopgaven op te lossen en lieten daarmee een grote groep deelnemers achter zich.

De European Girl' Mathematical Olympiad vond van 14–20 april plaats in Minsk, Wit-Rusland. Tijdens deze wedstrijd, die jaarlijks wordt georganiseerd om meisjes te stimuleren hun wiskundetalent te benutten, kregen de leerlingen op elk van de twee wedstrijddagen drie zeer pittige wiskundeopgaven om op te lossen. Hiervoor kregen ze beide dagen vier en een half uur de tijd. De twee Nederlandse topdames haalden 10 punten, waarmee zij maar net buiten de medailles vielen; voor een bronzen medaille waren 11 punten nodig. *wiskundeolympiade.nl*

Aantekenboek Turing brengt 1 miljoen dollar op

Een aantekenboek van de Britse wiskundige en computerpionier Alan Turing is op 13 april geveild bij het veilinghuis Bonhams in New York. Het document heeft meer dan 1 miljoen dollar opgebracht.

Turing maakte de aantekeningen vanaf 1942 bij zijn pogingen om geheime berichten van de Duitse krijgsmacht te decoderen. Dat lukte uiteindelijk en het decoderingsapparaat dat onder Turing's leiding

werd ontworpen heeft de geallieerden geholpen bij het verslaan van nazi-Duitsland.

Het 56 pagina's tellend schrift was ter veiling aangeboden door de erfgenamen van een vriend van Turing, Robin Gandy. Het veilinghuis heeft niet bekend gemaakt wie het aantekenboek heeft gekocht. De koper wil anoniem blijven. Voor zover bekend gaat het om het enige stuk handschrift dat van de codebreker uit de Tweede Wereldoorlog is overgebleven. *joodseomroep.nl*

Leerlingen uit Boxmeer winnen Wiskunde A-lympiade

Vier leerlingen van Elzendaalcollege Boxmeer hebben de finale van de Wiskunde A-lympiade gewonnen. Er deden 107 scholen uit diverse landen met ruim 1.700 teams mee aan deze jaarlijkse Europese wiskundewedstrijd. Het winnende team van het Elzendaalcollege bestaat uit Maud Korsten, Nadia Hermsen, Robin van Elst en Floor Vrijdag. De wedstrijd is bedoeld voor leerlingen uit 5 vwo met Wiskunde A in hun profiel, die in teams van vier leerlingen een uitdagend probleem aanpakken.

Tijdens de finale moest het team van het Elzendaalcollege het opnemen tegen de beste wiskunde A-leerlingen van Denemarken, Duitsland, Iran, Sint Maarten, Aruba en Nederland. De opdracht was om (tijdens een tweedaags verblijf in een bungalow op de Veluwe) een wiskundig systeem te ontwikkelen om een loting voor scholen zo eerlijk mogelijk te laten voorlopen. Een goede onderlinge taakverdeling en een effectieve strategie waren hierbij van groot belang. De leerlingen moesten daarbij een complete weg afleggen van probleemstelling via strategiebevestiging, oplossing en argumentatie naar de presentatie van de gevonden oplossing. Het eindresultaat is een werkstuk waarin al deze aspecten terug te vinden zijn. *maasdriehoek.kliknieuws.nl*

Onvoldoende voor 'rekentoets' kost man huwelijk

Een Indiase bruid heeft haar bruidegom voor het altaar laten staan omdat hij een simpele rekensom niet kon oplossen. De bruid vroeg aan de bruidegom hoeveel 15 plus 6 was en hij antwoordde met 17. De bruid besloot daarop om weg te lopen.

Het incident vond plaats op 11 maart in Rasoolabad, India. De familie van de bruidegom probeerde haar nog om te praten, maar ze bleef bij haar beslissing. Ze zei dat haar verloofde haar misleid had over zijn opleiding. "De familie van de bruidegom heeft ons niks verteld over zijn slechte opleiding", aldus de vader van de bruid. "Zelfs een basisschoolleerling kan deze rekensom oplossen." De politie zorgde ervoor dat de cadeaus werden verdeeld over de families. *metronieuws.nl*

Foto: Tom Roelvelde, Flickr.com